

sentences are characterized. Definitive statements including a special definitive type which is a transitional statement with a «subordinate clause» used as a predicate are analyzed. Stylistically marked syntactic means used in headlines including parsing, junction, ellipsis, semantic-syntactic parallelism and stylistic figures (metaphors, structural opposites, transformed phraseological units) are investigated.

Originality. *The originality of the research lies in the deep analysis given to functional and structural types of The Kraina magazine headlines and the principles followed to present scripts. The novelty is also in the description of pragmatic variants and structural / grammatical features of headlines, means of expressive syntax, and stylistic figures.*

Conclusion. *It is concluded that the title is a peculiar element of media discourse and a type of an independent discourse since it contains concentrated information reproduced in the media text. Functional-structural types of the titles in The Krayina magazine are analyzed in accordance with their classification features including the author's view of the event or the character's discourse (quote), principles representing the script, dependence on the structural-functional type of the text; opposition of informative / conceptual headlines, category of modality, pragmatic headline options, structural and grammatical features, means of expressive syntax; stylistic special effects. The analysis into the headline discourse is confirming that elaborated titles of The Kraina weekly attract readers' attention, are informatively capacious and indicate a signature writing style. The prospect of further research is seen in the study of the features that characterize headline constructions.*

Keywords: *title; media discourse; quote headline; informative and conceptual headline; principles presenting the script; pragmatic headline options.*

Надійшла до редакції 11.09.17

Прийнято до друку 12.10.17

УДК 811.161.1'42

ВЕЛІВЧЕНКО Валентина Федорівна,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри
англійської філології Черкаського національного
університету імені Богдана Хмельницького
e-mail: velivchenko@cdu.edu.ua

ПОЛІТИЧНИЙ МЕДІАДИСКУРС: МОВНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФУНКЦІЇ МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ

У цій статті обґрунтовується доцільність виокремлення політичного медіадискурсу в окремий різновид дискурсу, а також аналізуються особливості використання в його межах мовних одиниць для реалізації функції маніпулятивного впливу. Політичний медіадискурс як єдність процесу і результату, інтегруючи типові риси політичного дискурсу та медіадискурсу, має низку власних специфічних ознак. У результативному аспекті, він представлений політичним медіатекстом, який, набуваючи різних форм, створює у реципієнта певний емоційний настрій та нав'язує або навіює йому конкретну думку або точку зору. Якщо такий вплив на свідомість реципієнта цілеспрямовано приховується продуцентом тексту, то він стає маніпулятивним. Тексти політичного медіадискурсу, які типово здійснюють маніпулятивний вплив на реципієнта, демонструють яскраво виражену технологічність, забезпечену, першочергово, як спеціальним використанням мовних одиниць, так і застосуванням конкретних комунікативних стратегій.

Ключові слова: *дискурс, політичний дискурс, медіа-дискурс, політичний медіа-дискурс, політичний медіа текст, маніпулятивний вплив.*

Постановка проблеми. Антропоцентризм сучасної лінгвістики акцентує на усвідомленості та цілеспрямованості комунікативного процесу. Будучи завжди локалізованим у певному просторі й часі, він є активною соціальною взаємодією

комунікантів – продуцента та реципієнта тексту, покликаною забезпечити як обмін інформацією, так і здійснення обопільного комунікативного впливу. При цьому трансльований зміст не зводиться лише до сумарного значення ужитих у породженому тексті мовних одиниць, а обов'язково підпадає під дію як конкретних комунікативно-ситуативних умов, так й особистісних характеристик комунікантів, що й надає трансльованому змісту дискурсивності як «зануреності у життя» (за влучним висловом Н. Д. Арутюнової).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Феномен дискурсу продовжує привертати увагу дослідників мови впродовж останніх десятиліть. Дискурс розглядають як комунікативну інтеракцію (наприклад, Р. Водак та ін.), в аспекті різних соціосупільних відносин (наприклад, К. С. Серажим та ін.), наявних у дискурсі концептів (наприклад, О. Г. Пироженко та ін.) тощо. У сучасній дискурсології родове поняття дискурсу репрезентоване низкою видів і підвидів, розмежованих за метою (наприклад, Л. Л. Ільницька та ін.), перлокуцією (наприклад, Л. В. Козяревич та ін.), типом актуалізованих мовленнєвих операцій (наприклад, Н. В. Гончарова та ін.) або мовленнєвих знань (наприклад, А. А. Бігарі), типом соціальної активності мовця (наприклад, А. П. Мартинюк та ін.) тощо. Проте вичерпного переліку різновидів дискурсу все ще не запропоновано.

Метою цієї статті є обґрунтування доцільності й необхідності виокремлення політичного медіадискурсу в окремий різновид дискурсу та з'ясування особливостей мовної реалізації цим різновидом дискурсу функції маніпулятивного впливу. **Наукова новизна** цієї статті визначається її внеском у дискурсивні студії, зокрема ті, що аналізують лінгвокогнітивні та лінгвопрагматичні характеристики дискурсу.

Виклад основного матеріалу. У світлі когнітивно-комунікативної парадигми сучасної лінгвістики дискурс постає інтегративним феноменом, який поєднує процес і результат [1, с. 51]. Процесуальність дискурсу – це динамічний процес мовленнєвої діяльності, покладеної в його основу та вписаної в конкретний соціальний контекст, а результативність (продукт) дискурсу – це текст, породжений упродовж цієї мовленнєвої діяльності. Таке розуміння дискурсу висвітлює дві його обов'язкові площини – мовну й позамовну, із розрізненням не лише дискурсивного тексту, а й пресупозицій та контексту, що зумовлюють добір конкретних мовних засобів. Тож, на відміну від тексту, який традиційно характеризується низкою суто лінгвістичних категорій, дискурс має значно більше різних площин, адже він ширше й глобальніше корелює з логічними, психологічними та філософськими категоріями, а головне – він завжди спрямовується на людину, її досвід, знання, інтелектуальний рівень і спосіб вираження знань про навколишній світ [2, с. 193].

Родове поняття дискурсу представлене низкою різновидів, серед яких є політичний дискурс і медіадискурс, причому останній представлений низкою підвидів, зокрема теледискурсом, радіодискурсом, Інтернет-дискурсом і газетним дискурсом. Стисло окреслимо характерні ознаки політичного та медіадискурсів окремо.

Поняття *політичного дискурсу*, як і більшість наукових понять, має два тлумачення: широке та вузьке. За широким тлумаченням, це така форма спілкування, за якої принаймні хоча б одна з її складників (продуцент повідомлення, одержувач повідомлення, зміст повідомлення або позамовний контекст повідомлення) є співвіднесеними зі сферою політики. За вузького тлумачення, яким і послуговуємося, політичний дискурс є окремим різновидом дискурсу, метою якого є набуття та / або здійснення політичної влади.

Процесуальність політичного дискурсу виявляється у динамічному процесі породження або сприйняття конкретного політичного тексту, а результатом (продуктом) політичного дискурсу є цей породжений або сприйнятий політичний текст,

процес породження, існування та сприйняття якого залежать від низки обов'язкових позамовних чинників, які мають бути обов'язково врахованими.

Ідентифікаційною ознакою політичного дискурсу є його обов'язкова спрямованість на владу, адже політика як цілеспрямована діяльність у сфері взаємовідносин між різними суб'єктами суспільного життя безпосередньо пов'язана з боротьбою за отримання та утримання влади. Тож політичний дискурс слугує інструментом боротьби за владу сил та інтересів, що конфліктують [3, с. 76], а його суспільним призначенням є навіювання погляду «політично правильних» дій та оцінок.

Характерною ознакою політичного дискурсу є його спрямованість на майбутній контекст [4, с. 57], що значно ускладнює спростування такого контексту та унеможливорює встановлення його валідності – це те, що надає політичному дискурсові значних змістових переваг у порівнянні з іншими різновидами дискурсу. Саме спрямованість у майбутнє зумовлює здатність політичного дискурсу моделювати інтереси суспільства, адже такий дискурс формує не лише його продуцент, а й його реципієнт, очікування та бажання якого і «вмонтовуються» у сам дискурс.

Текст політичного дискурсу завжди породжується за певних історичних і соціальних умов. Такий текст є інституційно організованим і тематично сфокусованим, а його сприйняття здатне як підтримувати, так і змінювати суспільні відносини домінування та підкорення [3, с. 76]. Саме тому в межах політичного дискурсу всі комунікативні стратегії переконання слугують одній єдиній меті – боротьбі за владу, а рушієм такого дискурсу завжди є конкретний політичний інтерес, який полягає у чіткому усвідомленні виниклої політичної потреби. Тож основна мета політичного дискурсу полягає не в описі конкретної події, а у створенні умов для того, щоб переконати або спонукати реципієнта до певної дії, що й визначає ефективність цього різновиду дискурсу.

Щодо *медіадискурсу*, то він є відносно новим різновидом, який, згідно із загальною концепцією дискурсу, поєднує у собі сукупності процесів і продуктів мовленнєвої діяльності у сфері масової комунікації в усьому розмаїтті та складності їхньої взаємодії [5, с. 21].

У результативному аспекті, медіадискурс представлений медіатекстом, породжуваний журналістом як продуцентом, що надходить до реципієнта шляхом поширення у пресі, радіо, телебаченні та мережі Інтернет.

Динамічний розвиток традиційних ЗМІ та висока інтенсивність впливу мережі Інтернет сприяли швидкому утворенню єдиного інформаційного простору, зітканого сукупністю різнорідних медіа потоків. Сьогодні мережа Інтернет та пов'язані з нею технології набувають статусу провідного засобу масової комунікації, важливого інформаційного ресурсу, який забезпечує функціонування та розповсюдження великих інформаційних масивів, у тому числі й політичного змісту. Наразі ЗМІ ефективно впливають не лише на культурний та соціальний контекст формування особистої думки реципієнта, а й на прийняття ним свого власного рішення.

Тож медіадискурс проникає в усі сфери інституційного та повсякденного спілкування, стаючи провідним типом сучасного дискурсу. Таку експансію медіадискурсу забезпечує комплексність його природи, виявлене в його різнорідних характеристиках, основними серед яких вважаються такі [6, с. 27]: групова співвіднесеність, публічність, полемічність, інсценування, масова спрямованість, інформаційна глобальність, всеохоплюваність, важливе місце у геокультурній картині світу.

Конкретна мета, яка завжди притаманна медіадискурсу, утілюється не лише у відповідному медіатексті, а й у динамічному процесі його сприйняття реципієнтом. Причому і формування змістового наповнення медіатексту, і його інтерпретація реципієнтом залежать від низки різнорідних чинників, основними серед яких є статусно-рольові та комунікативно-стратегічні характеристики продуцента та

реципієнта, а також конкретні ситуативні умови породження та існування медіатексту, разом зі способом комунікації [там само, с. 36–37].

Основна мета медіадискурсу надає йому конкретної модальності по відношенню до відповідної предметної області, представлені певними концептам, які й утворюють його тематичне та смислове «ядро». Тому те, що описується, пояснюється або прогнозується у медіатексті, сприймається його реципієнтом, як реальність, щодо якої можуть бути побудовані відповідні раціональні судження [там само, с. 31].

Якщо предметною областю медіадискурсу є політика, то такий медіадискурс стає політичним та отримує свої специфічні характеристики, що й уможлиблює виокремити його в окремий різновид дискурсу.

Політичний медіадискурс є інтегративним і комплексним, що впливає як із сучасного загального розуміння дискурсу, так і з розуміння його вихідних складників – політичного та медійного дискурсів, розмежованих за темою та способом утілення. Тобто, як і будь-який різновид дискурсу, політичний медіадискурс є єдністю процесу і результату. Інтегруючи в собі типові риси як політичного дискурсу, так медіадискурсу, політичний медіадискурс має такі основні функціональні ознаки: інформаційність, інструментальність, прогностичність, унормування, легітимізація, переконання та політична пропаганда. Основною серед цих ознак вважають [4, с. 56] інструментальність, пов'язану з владою – це боротьба за владу, заволодіння владою та її збереження.

У лінгвістичному аспекті, інструментальна функція постає як глобальна, оскільки виявляється у функціонуванні мовних одиниць як основних засобів (інструментів) спілкування, що безпосередньо пов'язано з комунікативною (базовою) функцією мови. Інструментальна функція політичного медіадискурсу об'єктивується у політичному медіатексті, який може набувати різних форм – прямого звернення, гасла, заклику, опису конкретної політичної події тощо. Такий текст завжди створює у реципієнта відповідний емоційний настрій (наприклад, надію, впевненість, ворожість, ненависть тощо), мобілізуючи та стимулюючи його до конкретних дій [7, с. 75]. Тож мова як реалізатор інструментальної функції політичного медіадискурсу відіграє вирішальну роль у побудові дискурсивного тексту.

Мовна реалізація інструментальної функції означає обов'язковість комунікативного впливу продуцента тексту на реципієнта цього тексту. Якщо такий вплив цілеспрямовано приховується продуцентом, то він стає маніпулятивним, спрямованим на нав'язування або навіювання реципієнту певної думки або точки зору, які подаються як об'єктивні або правильні. Наголосимо на тому, що маніпулятивне використання мови є типовим саме для політичного медіадискурсу, в якому приховане керування свідомістю реципієнта може здійснюється як мовними, так і квазімовними та немовними засобами [8, с. 6].

Мовними засобами маніпулятивного впливу є суто вербальні засоби маніпуляції – це певні стилістичні прийоми та виразні мовні засоби, котрі слугують меті створення комічного ефекту, нагнітання страху, відображення чуток тощо. Меті маніпулятивного впливу нерідко слугує і надмірне вживання різних чисел та кількісних даних. **Квазімовними засобами маніпулятивного впливу** є розмір і колористика шрифту та особливості розташування частин медіатексту. Призначені для зорового сприйняття, такі засоби слугують меті імпліцитного вираження певної оцінки теми чи об'єкту, про який йде мова у тексті. **Немовними засобами маніпулятивного впливу** є невербальні елементи смислового простору медіатексту – це фотографії, графіки, схеми, таблиці, колажі, малюнки тощо. Будучи компонентами медіатексту, синсемантично пов'язаними з вербальними його компонентами, вони істотно впливають на загальне сприйняття тексту реципієнтом.

Змістове наповнення текстів сучасного політичного медіадискурсу демонструє яскраво виражену технологічність (тобто, побудову за певними технологіями), що й

забезпечує здійснення цілеспрямованого маніпулятивного впливу на свідомість реципієнта. Застосовувані контент-технології як певна інформаційна система використання мовних засобів забезпечує цілеспрямоване керування сприйняттям реальної дійсності так, як вона представлена у політичному медіатексті. Філософським, аксіологічним і соціокультурним підґрунтям контент-технологій, які використовуються у текстах політичного медіадискурсу, є такі опозиції, як [9, с. 14-20]: «добре :: погано», «свій :: чужий», «комічне :: трагічне», «герой :: антигерой», «істина :: не-істина».

Зазвичай мова тексту політичного медіадискурсу насичена символами, тому успіх та ефективність його сприйняття і розуміння реципієнтом залежать від того, наскільки повно ці символи корелюють з його свідомістю, яка у проекції на медіадискурс репрезентує масову свідомість. Тому політичний медіа текст завжди спрямовується на конкретного реципієнта.

Наголосимо на тому, що текст політичного медіадискурсу не має однозначного інтерпретаційного статусу, адже за різних контекстуальних умов він здатний набувати різних смислових відтінків, де під контекстуальними умовами розуміється не лише конкретна комунікативна ситуація, а й конкретний лексико-граматичний, феноменологічний (екзистенційний) та соціоісторичний контексти, які є значущими для актуалізації у політичному медіатексті тих або інших смислів.

Типовим прикладом актуалізації в політичному медіатексті певного смислу за допомогою лексико-граматичного контексту є вживання дійктичних мовних одиниць, зокрема особових займенників. Часто вживані в англomовному політичному медіадискурсі особові займенники *you, we, they*, актуалізуючи своє значення інклюзивності, дозволяють створити ілюзію позитивності та об'єктивності наданої інформації.

Здійснення маніпулятивного впливу досягається і шляхом певної надмірності вживання у політичному медіатексті особових займенників, що забезпечує «об'єктивізацію» поданої інформації. З іншого боку, узагальнювальне вживання особових займенників (наприклад, *we/you = people*) дозволяє створити ілюзію спільності, єднання, загальноновизнаної думки.

Серед часто вживаних синтаксичних мовних засобів особливе місце займають реченнєві структури, представлені риторичним запитанням і питанням у формі розповідного речення. Уживання таких мовних одиниць не лише створює ілюзію діалогічності спілкування, а й забезпечує навіювання або нав'язування потрібної думки чи ідеї, а також значно послаблює категоричність тексту. Синтаксичні конструкції, зокрема синтаксичні повтори, парцеляції, полісиндетон тощо, використовуються також і для підвищення експресивності тексту або для привернення уваги до його смислових фокусів. З іншого боку, синтаксичні структури можуть спеціально спрощуватися продуцентом тексту задля того, щоб підвищити поріг піддатливості реципієнта для сприйняття «необхідної» думки [10, с. 14], що уможливило певним чином зорієнтувати його у потоці наданої інформації.

Зазначимо, що маніпулювання свідомістю по своїй суті є прагматичним ефектом будь-якого дискурсивного тексту, зокрема політичного. Такий прагматичний ефект спрямованого керування сприйняттям досягається в межах політичного медіадискурсу за допомогою конкретних комунікативних стратегій, застосованих продуцентом медіатексту – це може бути, наприклад, опора на стереотипи, наявні у свідомості реципієнта, використання різнорідних номінативних, аксіологічних і риторичних мовних засобів, певне структурування тексту політичного медіадискурсу тощо. Усі застосовувані продуцентом комунікативні стратегії пропагування певної ідеї або думки обов'язково впливають на емоційну сферу реципієнта, сприяючи як навіюванню йому певних ідей чи думок, так і спонуканню його до конкретних дій.

Зазначимо, що політичні медіатексти зазвичай демонструють комплексне використання мовних засобів для здійснення маніпулятивного впливу на реципієнта,

що значно посилює цей вплив. При цьому такі медіатексти здатні створювати позитивний чи негативний імідж не лише конкретній інституції або конкретному політику, а й цілій країні. Політичні медіатексти здатні також суттєво змінити або повністю зруйнувати наявні у свідомості стереотипи й упередження щодо певної держави, її керівництва, внутрішньої та зовнішньої політики тощо, що стає особливо актуальним у кризові для держави періоди.

Висновки. Отже, політичний медіадискурс є окремим різновидом дискурсу, що інтегрує характерні риси політичного дискурсу та медійного дискурсу та є єдністю процесу і результату. Серед низки власних функціональних ознак, основною вважається інструментальна, пов'язана із владою. У лінгвістичному аспекті, інструментальна функція політичного медіадискурсу пов'язана з обов'язковим здійсненням комунікативного, зокрема маніпулятивного, впливу на реципієнта, що здатне реалізуватися не лише мовними, а й квазімовними та немовними засобами. У текстовому виявленні, політичний медіадискурс представлений різними текстовими формами, які створюють у реципієнта відповідний емоційний настрій та мобілізують або стимулюють його до конкретних дій. Ефективність тексту політичного медіадискурсу визначається умінням його продуцента застосовувати певні технології задля здійснення впливу на потрібні «струни» свідомості реципієнта з метою впровадження в його свідомість потрібної концептуальної інформації.

Перспективу подальших досліджень убачаємо в аналізі конкретних маніпулятивних технік, використовуваних у межах політичного медіадискурсу.

Список використаної літератури

1. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен : колективна монографія ; ред. І. С. Шевченко. – Харків : Константа, 2005. – 356 с.
2. Бехта І. А. Дискурс наратора в англомовній художній прозі / І. А. Бехта. – К. : Грамота, 2004. – 304 с.
3. Переверзев Е. В. Политический дискурс: многопараметральная модель / Е. В. Переверзев, Е. А. Кожемякин // Вестник ВГУ, Серия : Лингвистика и межкультурная коммуникация. – Белгород. – 2008. – №2. – С.74–79.
4. Петренко І. І. Політичний дискурс: зміст, особливості, функції / І. І. Петренко // Вісник Київського нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, 2010 – № 100 – С. 54–57.
5. Дрыга С. С. Социальный дейксис дискурсов массовой коммуникации (на материале ток-шоу) : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук. : 10.02.19 «Теория языка» / С. С. Дрыга. – Тверь, 2008. – 35 с.
6. Желтухина М. Р. О содержании дискурса масс-медиа / М. Р. Желтухина // Вісник Луганського пед. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Серія «Філологічні науки». – Луганськ, 2007. – № 11(128), Ч. 1. – С. 27–40.
7. Максимчук О. Л. Політичний дискурс: особливості та функції / О. Л. Максимчук // Наукове видання «Мова і культура» Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2010. – № 13. – С. 71–75.
8. Попов Р. А. Політичний дискурс: проблема теоретичної ідентифікації. [Електронний ресурс]. / Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej2/txts/pol-prav/05prapti.pdf>
9. Никитина К. В. Технологии речевой манипуляции в политическом дискурсе СМИ : на материале газет США : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук. : 10.02.04 «Германские языки» / К. В. Никитина – Уфа, 2006. – 30 с.
10. Косенко О. П. Коментабельні конструкції в сучасній англійській мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. филол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / О. П. Косенко. – Донецьк, 2007. – 20 с.

References

1. *Discourse as Cognitive-Communicative Phenomenon* (2005). [ed. I.S. Shevchenko]. – Kharkiv : Konstanta (in Ukr.)
2. Bekhta I.A. (2004). *Discourse of Narrator in English Literary Prose*. – K. : Hramota (in Ukr.)
3. Pereverzev Ye.V. (2008). Political Discourse: a Multi-Parameter Model. *Vestnik VGU: Linguistics and Cross-Cultural Communication*. – №2 (in Russ.)
4. Petrenko I.I. (2010). Political Discourse: Content, Properties, Functions. *Visnyk KNU: Philosophy, Politics*. – № 100 (in Ukr.)
5. Dryha S.S. (2008). *Social Deixis of Mass Media Discourses (on the data of talk-show)*: Thesis of Candidate of Philology. 10.02.19 «Theory of Language», Tver (in Russ.)
6. Zheltukhina M.P. (2007). About the Content of Mass Media Discourse. *Visnyk of Luhansk Ped. Un-ty: Philological Sciences*. – № 11(128), P. 1. (in Russ.)

7. Maksymchuk O.L. (2010). *Political discourse: Properties and Functions*. – К. : Мова і Кultura, №13 (in Ukr.)
8. Popov R.A. *Political Discourse: the Problem of Theoretical Identification*. [Electronic Source]. Access at <http://www.academy.gov.ua/ej2/txts/pol-prav/05prapti.pdf> (in Ukr.)
9. Nikitina K.V. (2006). *Technologies of Speech Manipulations in the Political Discourse of Mass Media: on the data of US newspapers*: Thesis of Candidate of Philology. 10.02.04 «Germanic Languages», Ufa (in Russ.)
10. Kosenko O.P. (2007). *Commentable Constructions in Contemporary English*: Thesis of Candidate of Philology. 10.02.04 «Germanic Languages», Donetsk (in Ukr.)

VELIVCHENKO Valentyna Fedorivna,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of The Department of English Philology at Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy
e-mail: velivchenko@cdu.edu.ua

**POLITICAL MEDIA DISCOURSE: LINGUISTIC REALIZATION
OF A MANIPULATIVE FUNCTION**

Abstract. Introduction. *This article gives reasons for recognizing the political media discourse a separate discourse type and it also examines linguistic realization of a manipulative function within the political media discourse.*

Purpose. *The purpose of the article is to expose an integrative and complex nature of the political media discourse as a separate discourse type and to identify specificities of linguistic means used within it to exert a manipulative impact on the recipient.*

Results. *The article holds that the political media discourse is a separate discourse type that, similar to any other type of the discourse, is a unity of the process and its result. Integrating typical features of the political and media discourses, it possesses a number of its own specific functional features, the main of which is instrumentality. Instrumentality is immediately connected with language – the main means (an instrument) of communication, which explains its paramount significance for formation of political media texts. Linguistic realization of the instrumental function molds in the receiver this or that emotional mood, thus affecting his/her train of thoughts in the way intended by the text producer. If such an impact on the receiver's mind is intentionally covert, it is qualified as manipulative, characteristic of political media texts.*

A manipulative impact is achieved by the use of pronouns: the personal pronouns "you", "we", "they", when realizing their meaning of inclusiveness, create an illusion of positive and objective information; the personal pronouns "we" and "you", when realizing their meaning of generalization, create an illusion of a unified and commonly accepted opinion. A manipulative impact is also achieved by the use of rhetoric questions, declarative sentences used instead of interrogative ones, by the use of different kinds of repetition, by polysyndeton, parcelation, etc. A manipulative impact is a pragmatic effect of the political media text, which results employment of concrete communicative strategies embodied in different nominative, axiological, and rhetoric linguistic means. It is also done by a particular composition of the political media text.

Originality. *Originality of this article is provided by a complex approach to the analysis of the discourse. The article substantiates the necessity of recognition the political media discourse a separate discourse type and contributes to the discourse analysis, in particular to the studies of its cognitive and pragmatic characteristics.*

The perspective of the problem under discussion can be seen in the analysis of concrete manipulative techniques used within the political media discourse.

Conclusion. *Thus, the political media discourse is a separate discourse type that integrates typical features of the political and media discourses; it is a unity of the process and its result. Among its numerous functional features the main is instrumentality, which, from a linguistic perspective, presumes an impact, especially manipulative, on the receiver. Realization of such an impact is achieved by use of different linguistic means: nominative, axiological, and rhetoric.*

Key words: *discourse; political discourse; media discourse; political media discourse; political media text; a manipulative impact.*

Надійшла до редакції 11.09.17
Прийнято до друку 12.10.17